

Økonomi og ledelse, Planter

Tilpas afgrødekalkuler til egne forhold – eksempelvis lavbundsjord JB 11

Med enkle midler kan du tilpasse kalkuler til forholdene på din egen bedrift og få en solidt grundlag for beslutninger på bedriften.

Budgetkalkulerne giver et bud på økonomien under en række gennemsnitlige forhold og forudsætninger, og tilpasning af kalkuler til egne forhold giver derfor et mere retvisende billede, særligt når forholdene på den enkelte bedrift afviger meget fra de gennemsnitlige forudsætninger.

I artiklen "[Opdaterede budgetkalkuler tager højde for ændrede produktionsforhold](#)" kan du orientere dig i, hvordan budgetkalkulerne er udviklet og ajourført.

Budgetkalkulerne omfatter bl.a. en række afgrødekalkuler for såvel grovfoderafgrøder som salgsafgrøder. Afgrødekalkulerne kan ret enkelt gøres mere specifikke og tilpasses forholdene på f.eks. din bedrift. Lad os antage, at du har lavbundsjord JB 11 på bedriften og vil estimere indtjeningen herfra.

Eksempel på afgrødekalkule ved lavbundsjord

Der er taget udgangspunkt i kalkuler for uvandet sandjord JB 1 og 3.

Udbytter er tilpasset til normudbytter fra "[Vejledning om gødsning og harmoniregler 2021/22](#)", da normudbytterne på JB 11 er højere end på JB 1 og 3. Tidligere har JB 11 været i samme kategori som JB 2 og 4 i vejledningen,

- **Der er tilpasset kerneudbytte.** Hvis der bjærges halm, er der også mulighed for at tilpasse halmudbytter og -pris samt omkostninger knyttet til bjærgningen heraf. I eksemplet her fastholdes halmudbytter fra JB1&3.
- **Tilpasning af N-mængde.** På lavbundsjordene er kvælstofkvoten lav pga. mineralisering fra jorden, og N-kvoten er sænket i forhold til tidligere. Derfor tilpasses N-mængde i afgrødekalkulerne også ud fra "[Vejledning om gødsning og harmoniregler 2021/22](#)".

N, P og K mængder ved anvendelse af husdyrgødning. I kalkulerne er N, P og K mængdebestemt som fraført mængde og under hensyntagen til tilgængelighed på jordbundstyperne. I eksemplet anvendes husdyrgødning, og der forventes ikke behov for supplerende P og K, hvorfor der ikke er ændret på den beregnede, fraførte mængde fra normudbyttet på JB 1 og 3.

- **Mængde af husdyrgødning.** Mængden af husdyrgødning tilpasses ud fra N-norm for kalkuler for husdyrgødning, ligesom der tilpasses omkostninger til maskiner og arbejde.

- **Maskin- og arbejdsomkostninger.** De maskin- og arbejdsomkostninger, der tilpasses, omfatter udbringning af handelsgødning, husdyrgødning samt omkostninger til tørring, der jo følger det høstede kerneudbytte.

Disse tilpassede afgrødekalkuler er stadig et estimeret bud på økonomien ved dyrkning af afgrøder på lavbundsjord, men tættere på det korrekte end udgangspunktet, som var sandjordskalkuler.

I vedlagte regneark ses eksempler på tilpasning af kalkulerne ud fra ovennævnte gennemgang. Der findes én fane for salgsafgrøder på JB 1&3 og en fane for de tilsvarende tilpassede kalkuler på JB 11. På samme måde er der én fane for grovfoder på JB 1&3 og én fane for de tilpassede kalkuler på JB 11. Tilpasninger er markeret med rød celle i regnearket.

Hent regnearket med afgrødekalkule ved lavbundsjord

Til sammenligning ses nedenfor et klip fra regnearket, hvor afgrødekalkuler for vårbyg til foder på JB 1&3 samt den tilpassede kalkule for JB 11 (ændringer markeret med rødt) er stillet op ved siden af hinanden.

Vårbyg					Vårbyg				
Kalkulebeskrivelse:	Salgsafgrøder				Kalkulebeskrivelse:	Salgsafgrøder			
Kalkulen gælder for:	2022				Kalkulen gælder for:	2022			
Produktionsform:	Konventionel				Produktionsform:	Konventionel			
Jordbonitet:	JB 1-3				Jordbonitet:	JB 11			
Gødning:	Med husdyrgødning				Gødning:	Med husdyrgødning			
Emne	Kvantum	Pris	Beløb		Emne	Kvantum	Pris	Beløb	
Udbytte					Udbytte				
Kerne salg	4.700	Kg	1,15	5.405	Kerne salg	5.000	Kg	1,15	6.095
Halm salg eller forbrug	2.400	Kg	0,55	1.320	Halm salg eller forbrug	2.400	Kg	0,55	1.320
Bruttoudbytte				6.725	Bruttoudbytte				7.415
Stykomkostninger					Stykomkostninger				
Udsæd	-140	Kg	3,00	-420	Udsæd	-140	Kg	3,00	-420
Handelsgødning Kvælstof	-26	Kg	9,50	-247	Handelsgødning Kvælstof	-26	Kg	9,50	0
Husdyrgødning Uspecificeret	-30	Tons			Husdyrgødning Uspecificeret	-28	Tons		
Ukrudt		Enh		-105	Ukrudt		Enh		-105
Sygdom		Enh		-180	Sygdom		Enh		-180
Skadedyr		Enh		-25	Skadedyr		Enh		-180
Vækstregulering		Enh		-35	Vækstregulering		Enh		-25
Stykomkostninger i alt				-1.012	Stykomkostninger i alt				-765
Dækningsbidrag pr ha				5.713	Dækningsbidrag pr ha				6.650
Maskin- og arbejdsomkostninger					Maskin- og arbejdsomkostninger				
Plejning	-1		653	-653	Plejning	-1		653	-653
Spredning af husdyrgødning	-30		20	-594	Spredning af husdyrgødning	-30		20	-554
Gødningsspredning	-1		143	-143	Gødningsspredning	-1		143	0
Komb. harvning og såning	-1		380	-380	Komb. harvning og såning	-1		380	-380
Sprøjtning	-3		180	-540	Sprøjtning	-3		180	-540
Mejletærskning	-1		772	-772	Mejletærskning	-1		772	-772
Hjemkørsel, korn	-1		363	-363	Hjemkørsel, korn	-1		363	-363
Tørring, korn	-4.700		0,090	-423	Tørring, korn	-1		363	-363
Halmpresning	-4,8		85	-408	Halmpresning	-4,8		0,090	-477
Hjemkørsel, halm	-1		203	-203	Hjemkørsel, halm	-1		203	-203
Øvrige opgaver				-500	Øvrige opgaver				-500
I alt maskin- og arbejdsomkostninger				-4.978	I alt maskin- og arbejdsomkostninger				-4.850
DB efter maskin- og arbejdsomkostninger				735	DB efter maskin- og arbejdsomkostninger				1.800

Generelt bliver de forventede dækningsbidrag efter arbejde og maskiner (DBII) højere på JB 11 lavbundsjord end på JB 1 og 3 uvandet sandjord, da normudbytte er højere og kvælstofnormen mindre.

I værktøjet "Økonomi i afgrøder og sædskifter" kan du på samme måde tilpasse udbytter, afgrødepriser og niveau for tilskud og omkostninger, inden du sammenligner det økonomiske resultat mellem enkeltafgrøder eller sædskifter.

I den enkelte situation er det også vigtigt at forholde sig til risici. Hvis der f.eks. er risiko for dårlig etablering af afgrøden, udvintring eller høstbesvær/umuliggjort høst, skal kalkulernes tilpasning også afspejle dette.

Emneord

- Klima
- Lavbundsprojekter

Vil du vide mere?

Michael Højholdt

Landskonsulent

SEGES

mih@seges.dk

+45 8740 5394

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Agro Food Park 15

8200 Aarhus N

Tlf. 87 40 50 00

Fax. 87 40 50 10

Email info@seges.dk

